Niniejszy numer zawiera zwiększoną objętość 20 stron

Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Cena 50 groszy

ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO-PODATKOWE

TYGODNIK

Prenumerata kwartalna 4 zł. 50 gr. wraz z przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja: Księgarnia Prawnicza Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr 12 (58) Warszawa, 19 marca 1938 r. Rok III

TREŚĆ:

OPODATKOWANIE RÓŻNICY KURSOWEJ POWSTAŁEJ POZA PRZEDSIĘBIORSTWEM

(na marginesie okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 21 stycznia 1938 LDV 25015/2/37 *)

W myśl wyroku NTA z d. 4.9.1936 l. rej. 3411—3414/35 u osób fizycznych prowadzących księgi handlowe *zyski kursowe* na zobowiąza-

*) OBP,·rb. nr 10, str. 152.

niach w walutach obcych powstałych z *tytułu dostarczonych na kredyt towarów, surowców itp.* — stanowią dochód podlegający opodatkowaniu.

To stanowisko NTA zostało zaakceptowane przez Ministerstwo Skarbu w reskrypcie z d. 14 maja 1937 D 5. 20921—2—37 *) i okólniku z d. 23 września 1937, LDV 20921/2/37 **). W rozwinięciu tego stanowiska powołane reskrypt i okólnik ustalają: *nie podlegają* u tej kategorii płatników opodatkowaniu w myśl art. 7 ustawy o pod. doch. zarachowane względnie faktycznie osiągnięte *zyski na różnicach kursu na zobowiązaniach w walutach obcych, powstałych z transakcyj majątkowych* (kupno majątku), na zobowiązaniach powstałych z *transakcyj o charakterze inwestycyjnym* (nabycie maszyn i urządzeń) oraz w ogóle na zobowiązaniach powstałych z *tytułu zaciągnięcia długu nie pozostającego w związku z transakcjami kupna towarów, surowców, półfabrykatów itp.*, gdyż tego rodzaju zysk jest niepodlegającym opodatkowaniu nadzwyczajnym przychodem, o którym mowa w art. 7 ustawy o pod. doch.

Okólnik Ministerstwa Skarbu z d. 21 stycznia 1938 LDV 25015/2/37***) ogłasza wyrok NTA z d. 3.11.1937, l. rej. 2859/36, który rozważa kwestię — jak należy traktować pod względem podatkowym ujawniające się w księgach różnice kursu na zobowiązaniach w walutach obcych, *o ile zobowiązania te n i e są związane z prowadzonym przedsiębiorstwem.*

W sprawie rozważonej we wspomnianym wyroku NTA stan faktyczny był następujący.

Podatnik (osoba fizyczna) zaciągnął długoterminowe długi hipoteczne w dolarach USA w celu skonwertowania krótkoterminowych kredytów zużytych w ciągu kilku lat na prywatne potrzeby skarżącego, na których pokrycie dochód z przedsiębiorstwa nie wystarczał. Długi te zostały ujawnione w księgach handlowych podatnika. W chwili zaciągania zobowiązań kurs dolara był 8,88 i według tego kursu były one przeliczone w bilansie zamknięcia za r. 1934, podczas gdy w tym momencie kurs był już tylko—5,70. Z tego powodu władza wymiarowa doliczyła do wykazanego przez podatnika dochodu za r. 1934—30.945.80 zł.

NTA zajął w kwestii spornej następujące stanowisko.

Zyski *wykazane księgami handlowymi* są miarodajne *tylko dla ustalenia dochodu z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych* (art. 17 ustawy o pod. doch. i § 31 rozp. wyk. do ustawy o pod. doch.); o ile natomiast chodzi o dochody osób fizycznych z *innych źródeł, zasady księgowości n i e* są miarodajnymi dla ich ustalenia; miarodajne są w tym wypadku przepisy ustawy. W szczególności *ocena zysków i strat związanych z nieruchomościami jak również z wydatkami osobistymi i konsumcyjnymi* płatnika. musi opierać się na przepisach art. 6, 7 i 8 ustawy o pod. doch., *a nie na sposobie, w jaki zostały one ujawnione w księgach handlowych płatnika.*

Stanowisko NTA jest trafne.

Art. 6 ustawy o pod. doch. ustanawia zasadę, że za dochód uważa się przychody *„ze źródeł"* wymienionych w art. 3 ustawy. Zaś art. 3 stanowi, że opodatkowaniu podlegają dochody ze źródeł wyliczonych

*) OBP. 1937, nr 28, str. 424.

**) OBP, 1937, nr 35, str. 532.

***) OBP, 1938 nr, str. 152.

w tymże przepisie w punktach 1—5 (nieruchomości gruntowej, budynków itd.) oraz *„z wszelkiego rodzaju źródeł dochodu, niewymienionych w ust. 1—5”.*

A więc za dochód podatkowy uważa ustawa o pod. doch. nie każdy przychód, lecz przychód *„ze źródła dochodu”.*

Co to jest *źródło dochodu?*

Źródłem dochodu jest praca lub kapitał (nieruchomość, przedsiębiorstwo, kapitał pieniężny itp.), które są traktowane *zawodowo lub w w sposób zawodowy* — jako środek do uzyskania owoców materialnych.

Wygrana na loterii nie jest dochodem podatkowym dlatego, że kapitał ulokowany w losie loteryjnym *nie* jest traktowany zawodowo ani w sposób zawodowy.

Lokata kapitału przez kupca leśnego, lekarza, adwokata itp. w akcjach lub papierach wartościowych w celu osiągnięcia dywidendy względnie odsetek, nie jest wprawdzie traktowana zawodowo, ale *w sposób zawodowy* (cel identyczny z celem bankiera) i dlatego przychód z tej lokaty jest dochodem podatkowym. Natomiast w tych samych warunkach osiągnięty zysk na zwyżce wartości akcyj lub papierów na giełdzie, jako osiągnięty niezawodowo i nie w sposób zawodowy (lokata nie była pomyślana jako interes spekulacyjny) — nie jest przychodem podatkowym.

Przeciwnie — jeśli nie-bankier zakupuje akcje lub papiery wartościowe *w celu* sprzedaży ich z zyskiem (na różnicy kursu) osiąga ten zysk *w sposób zawodowy.* W tych warunkach zysk ten jest przychodem podlegającym opodatkowaniu (art. 7 pkt 3 ustawy o pod. doch.).

Zaciągnięcie pożyczki dla zaspokojenia osobistych potrzeb nie jest transakcją mającą na celu stworzenie *źródła dochodu* i dlatego zysk przypadkowo na tej transakcji osiągnięty z powodu spadku kursu waluty, w której pożyczka została zaciągnięta, *nie jest przychodem podlegającym podatkowi.*

ORZECZNICTWO W PRZEDMIOCIE KSIĘGOWOŚCI

112.

PROTOKÓŁ BADANIA RACHUNKOWOŚCI. BRAK BILANSU OTWARCIA I ZAMKNIĘCIA. BRAK SPISU TOWARÓW. KSIĘGI FORMALNIE NIEPRAWIDŁOWE JAKO ZAPISKI.

Stwierdzenia faktyczne protokółu badania rachunkowości podpisanego przez płatnika bez zastrzeżeń nie mogą być przezeń gołosłownie obalone.

Niesporządzenie bilansu zamknięcia do chwili badania ksiąg nie stanowi samo przez się dostatecznej podstawy do uznania ksiąg za nieprawidłowe *).

Bilans otwarcia winien być sporządzony przed upływem końca roku operacyjnego, którego dotyczy *).

Spisanie remanentu towarowego winno nastąpić w przeciągu czasu odpowiadającego prawidłowemu biegowi przedsiębiorstwa. Zwłoka winna być usprawiedliwiona *).

Księgi formalnie nieprawidłowe winny być ocenione jako zapiski **).

NTA, 13 stycznia 1938, l. rej. 626/36.

Z uzasadnienia: J. A. zaskarżył do Najwyższego Trybunału Administracyjnego orzeczenie Komisji Odwoławczej przy Wydziale Skarbowym Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach z dnia 6 listopada 1935, którym nie uwzględniono odwołania jego od wymiaru podatku przemysłowego od obrotu z prowadzonego w r. 1931 przedsiębiorstwa składu żelaza.

Skarga zarzuca obrazę prawa i wadliwość postępowania.

Najwyższy Trybunał Administracyjny, rozważył, co następuje:

Spór między stronami toczy się o dyskwalifikację ksiąg handlowych a w konsekwencji o sposób ustalenia wysokości obrotu.

Jak wynika z treści zaskarżonego orzeczenia, *władza pozwana uznała księgi księgi handlowe płatnika za nieprawidłowe z powodu 1) że w chwili rewizji ksiąg tj. do dnia 6 kwietnia 1932 nie sporządzono bilansu otwarcia i zamknięcia oraz inwentarza i 2) stwierdzenia faktu wycierania zapisów w inwentarzu.*

Skarga w związku z tym zarzuca, że z aktów wynika, iż płatnik sporządził tak bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 1931 jak i bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 1931 wraz z inwentarzem, a tylko nie przedłożył ich przy pierwszej rewizji ksiąg w dniu 6 kwietnia 1932, gdyż w dniu tym odnośne księgi znajdowały się w Katowicach, okoliczność ta zaś sama przez się nie może dyskwalifikować ksiąg płatnika.

Otóż *w protokóle rewizji* ksiąg z dnia 6 kwietnia 1932 przeprowadzonej w przedsiębiorstwie płatnika w obecności jego buchalterki *stwierdzono, że nie był sporządzony bilans otwarcia na początku roku gospodarczego, ani bilans zamknięcia, dalej że nie sporządzono spisu towarów na dzień 31 grudnia 1931 i że nie przedłożono inwentarza. Protokół ten podpisał płatnik bez żadnych zastrzeżeń. W tym stanie rzeczy późniejsze gołosłowne twierdzenie płatnika, że bilanse i inwentarz sporządzone były przed rewizją ksiąg, że jednak w czasie rewizji nie mogły być przedłożone, gdyż księga główna, żurnal amerykański i księga inwen-*

---

*) Por. OBP, rb., nr 11, str. 163, poz. 111 Orzecznictwa w przedmiocie księgowości.

**) Por. OBP, 1937, nr 38, str. 577 i n., poz. 98 Orzecznictwa w przedmiocie księgowości z naszą glosą.

tarzowa znajdowały się wówczas u buchaltera w Katowicach, który sporządzał zeznanie o dochodzie, nie mogły podważyć stanu faktycznego, ustalonego w protokóle urzędowym, niekwestionowanym przez płatnika pod względem formalnym. Ustaleń tych nie zmienia też fakt, iż przy ponownej rewizji ksiąg, dokonanej w dniu 19 czerwca 1933 r., przedłożono inwentury otwarcia i zamknięcia oraz bilans otwarcia per 1 styczeń 1931 i zamknięcia per 31 grudzień 1931.

Przechodząc do oceny w płaszczyźnie prawidłowości ksiąg ustaleń protokółu z dnia 6 kwietnia 1932 stwierdzić należy, że według judykatury Trybunału (wyrok z dnia 4 listopada 1936 L. Rej. 3727/34 w sprawie firmy L. B. Hurtownia Sprzętów Kuchennych i Domowych w Tarnowskich Górach) *niesporządzenie bilansu zamknięcia do chwili rewizji ksiąg handlowych w postępowaniu wymiarowym nie stanowi samo przez się dostatecznej podstawy do uznania ksiąg za nieprawidłowe. Brak natomiast bilansu otwarcia na dzień 1 stycznia 1931 oraz brak spisu towarów* na dzień 31 grudnia 1931, *stwierdzony w dniu 6 kwietnia 1932* uzasadnia zarzut formalnej wadliwości odnośnej rachunkowości kupieckiej. Taka zwłoka w sporządzeniu bilansu otwarcia sprzeczna jest bowiem z § 39 niem. Kodeksu Handlowego, głoszącym, iż sporządzenie bilansu ma być dokonane w przeciągu czasu, odpowiadającego prawidłowemu biegowi przedsiębiorstwa, a spis towarów na koniec roku operacyjnego sporządzony być winien według zasad prawidłowej rachunkowości z reguły z początkiem następnego roku *), płatnik zaś nie wskazał żadnych okoliczności, które by temu stały na przeszkodzie.

Jeśli więc władza pozwana z powodu niesporządzenia do dnia 6 kwietnia 1932 bilansu otwarcia na dzień 1 stycznia 1931 oraz spisu towarów na dzień 31 grudnia 1931 uznała księgi płatnika za nieprawidłowe, to Najwyższy Trybunał Administracyjny nie dopatrzył się w tym zarzucanej obrazy prawa ani wadliwości postępowania.

Nie mniej jednak uznał Trybunał, że postępowanie przed władzą pozwaną w kwestii ustalenia wysokości obrotu dotknięte jest wadliwością, połączoną ze szkodą dla płatnika, mianowicie z tego powodu, że władza pozwana, odrzuciwszy księgi płatnika wyłącznie z przyczyn natury formalnej, nie zajęła się oceną ich mocy dowodowej, jako zapisków, a to zgodnie z zasadą prawną wyroku z dnia 29 września 1936 L. Rej. 3673/34, iż w przypadku powołania się podatnika na księgi handlowe władza ma obowiązek oceny tych ksiąg jako zapisków przy ustalaniu obrotu, mimo że księgi formalnie wadliwe zostały odrzucone.

Z tego powodu Najwyższy Trybunał Administracyjny, nie wdając się w rozpatrywanie innych zarzutów skargi, jako w tym stanie rzeczy przedwczesnych, orzekł na zasadzie art. 84 p. 3 rozporządzenia o Najwyższym Trybunale Administracyjnym poz. 806/32 Dz. Ust. uchylenie zaskarżonego orzeczenia i zarządził stosownie do art. 95 ust. 1 tegoż rozporządzenia w brzmieniu ustawy z dnia 24 marca 1937 poz. 150 Dz. Ust zwrot wniesionej opłaty od skargi.

---

*) Nie inaczej — według zasad prawidłowej księgowości, na które powołuje się art. 54 obowiązującego obecnie KH

ORZECZNICTWO W SPRAWACH PODATKOWYCH

38.

POTRĄCALNOŚĆ SUM ZUŻYTYCH NA BUDOWĘ W WYPADKU ŚMIERCI OSOBY, KTÓRA DOM WYBUDOWAŁA.

Prawo potrącenia z podlegającego podatkowi dochodowemu ogólnego dochodu osoby, która wybudowała dom mieszkalny, sum zużytych na budowę, nie gaśnie wskutek śmierci tej osoby (teza).

NTA, 17 grudnia 1937, l. rej. 3286/36, OPA, 1938, poz. 2079.

Z uzasadnienia. Anna de R. wniosła, jako spadkobierczyni zmarłego 7 lipca 1933 Aleksandra de R., 31.12.1934 do 7 Urzędu Skarbowego w Warszawie podanie, w którym — powołując się na art. 2. rozp. Prezydenta Rzplitej z 12.9.1930 DURP poz. 503, na art. 15 Ustawy z 24.3.1933 poz. 173 DURP, oraz na § 18 ust. 1 i 3 rozporządzenia wykon. z 7.6.1934, poz. 494 DURP, i zaznaczając, że ogólny koszt nowowybudowanego w 1932 r. domu wynosił 99.000 zł., z której to sumy na zmarłego jej męża przypada 49.500 zł. — prosiła a, o potrącenie tej sumy z uposażenią służbowego jej męża pobranego w 1932 i 1933 r. i zarachowanie powstałej wskutek tego potrącenia nadwyżki w uiszczonym od tego uposażenia podatku według Działu II ustawy o podatku dochodowym na zaległy po jej śp. mężu podatek dochodowy za lata 1932 i 1933 wymierzony według Działu I ustawy lub b) o przyznanie prawa potrącenia sumy zł. 49.500 z podlegającego podatkowi dochodowemu według Działu I ustawy dochodu jej zmarłego męża za lata podatkowe 1932, 1933 i 1934. Zarazem prosiła o przyznanie ulg dotyczących daniny majątkowej.

Urząd Skarbowy nie uwzględnił tej prośby, a Izba Skarbowa zaskarżonym orzeczeniem nie uwzględniła wniesionego od tej decyzji odwołania, zaznaczając, iż zarzut odwołania, że odwoławczyni, jako spadkobierczyni śp. Aleksandra de R., jest tym samym podmiotem praw i obowiązków co jej zmarły mąż, nie jest trafny, a to z uwagi, że art. 2 rozp. Prezydenta Rzplitej z 12.9.1930 DURP poz. 503 nie przewiduje ciągłości podmiotowej jak również przejścia ulg na spadkobierców, lecz przeciwnie stanowi, że prawo potrącenia z ogólnego dochodu, podlegającego podatkowi dochodowemu, sum zużytych na budowę przysługuje jedynie tylko osobom, które dom wybudowały, wobec czego skoro część domu, w stosunku do której odwoławczyni prosi o przyznanie ulg, wybudował śp. Aleksander de R. powyższa ulga spadkobiercom jego udzielona być nie może.

Orzeczenie to jest przedmiotem skargi Anna de R. do NTA, w której skarżąca zarzuca obrazę prawa i wadliwość postępowania.

NTA rozważył co następuje:

Z akt sprawy wynika, że skarżącej chodziło o zrealizowanie prawa do ulg podatkowych, jakie przysługiwało jej śp. mężowi, w odniesieniu do dochodu przez niego osiągniętego i w odniesieniu do podatków z tego tytułu przez niego już zapłaconych lub od niego jeszcze należnych. Było zatem obowiązkiem władzy rozpoznać, czy i w jakich granicach ulgi te przysługiwały zmarłemu podatnikowi, charakter bowiem osobisty tych ulg nie może być interpretowany w ten sposób, by prawo do ich uzyskania gasło z chwilą śmierci uprawnionego. Skoro bowiem, jak to NTA w wyroku z 26.6.1935 l. rej. 105/32 (Zb. wyr nr 1133 S) OPA 1346/36) uzasadnił, przez śmierć podatnika nie

gaśnie jego obowiązek podatkowy w odniesieniu do dochodów uzyskanych przez niego za życia, przeto tym samym muszą do ustalenia rozmiaru tego jego obowiązku podatkowego mieć zastosowanie wszelkie obowiązujące w tym względzie przepisy, a między innymi także przepisy dotyczące ulg podatkowych dla nowowznoszonych budowli. Okoliczność zatem, że postępowanie o przyznanie ulg zostało wdrożone dopiero po śmierci podatnika na podanie spadkobiercy, nie ma sama przez się dla oceny prawa do ulg żadnego znaczenia.

W tym stanie rzeczy, gdy władza pozwana wychodząc z odmiennych założeń prawnych nie rozpoznała należycie zarzutów odwołania, uchylił NTA zaskarżone orzeczenie na podstawie art. 84 p. 3 rozporządzenia o NTA.

Stanowisko zajęte przez NTA pokrywa się z tezą naszego artykułu umieszczonego w OBP. nr. 7. br., str. 97 i n.

39.

ISTOTA POŚREDNICTWA HANDLOWEGO AKWIZYCJA OGŁOSZEŃ JAKO POŚREDNICTWO.

Akwizycja ogłoszeń jest pośrednictwem handlowym. Posiadanie maszyny do pisania i telefonu samo przez się nie wystarcza do uznania mieszkania za biuro, jeżeli nie będzie przy tym ustalone, że na maszynie pisała najemna siła pomocnicza, i nie uprawnia do uznania istnienia biura pośrednictwa handlowego.

SN, 1 czerwca 1937, 1 K 450/37, OPA, 1938, 2083.

Z uzasadnienia. Oskarżony zarzuca w kasacji, że działalność oskarżonego jako akwizytora ogłoszeń w czasopism nie podpada pod przepis cz. II A. VI taryfy, lecz jest osobistym zajęciem przemysłowym, nie podlegającym podatkowi przemysłowemu, gdyż taryfa nie przewiduje opodatkowania zajęcia akwizytora. Ponadto oskarżony nie posiadał zorganizowanego biura (lokalu, szyldu, personelu), a czynności te wykonywał w prywatnym mieszkaniu, a więc nie mógł być uznany za prowadzącego biuro pośrednictwa handlowego.

Sąd ustalił w wyroku, że oskarżony trudnił się akwizycją ogłoszeń do wydawnictw periodycznych, od których otrzymywał umówiony rabat. Istotą tego zajęcia było wyszukiwanie klijentów i skłonienie do umieszczenia ogłoszenia w poszczególnych wydawnictwach oraz przekazanie ogłoszenia wskazanemu wydawnictwu.

Oskarżony czynności swoje załatwiał w swoim mieszkaniu, w którym znajdowała się maszyna do pisania i telefon. Na tej podstawie uznał Sąd, iż oskarżony prowadził biuro przedsiębiorstwa handlowego, wskazanego w przepisie cz. II A VI kategoria druga p. 4 taryfy.

Pogląd Sądu, że akwizytor jest pośrednikiem handlowym, jest słuszny. Czynności oskarżonego polegały na zarobkowym przygotowaniu transakcji, polegających na zamówieniu przez osoby trzecie w pewnych wydawnictwach i przyjęciu przez te wydawnictwa ogłoszenia np. reklamowego, były więc wykonywane dla innych, komunikując ze sobą dwóch kontrahentów, a zatem wykonywane były w cudzym imieniu i na cudzy rachunek. Taką działalność uznał SN za pośrednictwo handlowe (Zb. orz. 14/37 OPA 1672/37). A przy tym należy pamiętać, że według przepisów ustawy o podatku przemysłowym, opodatkowaniu ulegają wszelkiego rodzaju pośrednicy.

Oskarżony czynności swych dokonywał sam, bez pomocy zapasowych sił, w swoim prywatnym mieszkaniu. Posiadanie maszyny do pisania i telefonu samo przez się nie wystarcza do uznania prywatnego mieszkania za biuro, jeżeli nie będzie przy tym ustalone, że na tej maszynie

pracowała najemna siła pomocnicza. Wobec tego Sąd Okręgowy istotnie nie miał podstaw prawnych do uznania oskarżonego winnym prowadzenia przedsiębiorstwa handlowego w postaci biura pośrednictwa, przewidzianego w rozdz. I cz. II lit. A zał. do art. 23 ustawy.

Z tych względów zaskarżony wyrok ulega uchyleniu.

ORZECZNICTWO W SPRAWACH UMÓW O PRACĘ I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

33.

PRACOWNICY UBEZPIECZALNI SPOŁECZNYCH.

Przepisy ustawy z dn. 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu nie mają zastosowania do pracowników ubezpieczalni społecznych *).

SN, 23 kwietnia 1937 r., C.I 2447/36, PUS, 1938, poz. 26.

Z uzasadnienia. Słuszne są zarzuty, zgłoszone w skardze kasacyjnej pozwanej Ubezpieczalni. Zarzuty powyższe sprowadzają się do tego, że obliczając należność powoda za pracę w godzinach nadliczbowych, Sąd Okręgowy zastosował w przypadku normy wynagrodzenia za taką pracę, przewidziane w ustawie o czasie pracy w przemyśle i handlu z 18 grudnia 1919 r., przez co dopuścił się naruszenia art. 51 p. 2 ustawy z dnia 28 marca 1933 r o ubezpieczeniu społecznym (Dz. Ust. poz. 338), według którego prawa i obowiązki pracowników Ubezpieczalni oraz ich stosunek do dyrekcji określają przepisy służbowe, które powinny zawierać również przepisy o uposażeniu służbowym. Sąd Okręgowy, zdaniem skarżącej, pominął, że takie właśnie przepisy w przypadku zostały wydane i zawierają normy wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, które wiązały strony.

Słusznie twierdzi skarżąca, że *w myśl przyjętej judykatury ustawa o czasie pracy w przemyśle i handlu nie ma zastosowania do pracowników biurowych Kas Chorych, a nowowprowadzona ustawa z 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym w niczym zasady tej nie uchyliła Ustawa powyższa w art. 51 stanowi, że stosunek służbowy pracowników ubezpieczalni ma charakter prywatno-prawny, że prawa i obowiązki pracowników Ubezpieczalni oraz ich stosunek do dyrekcji określają przepisy służbowe* Takie przepisy służbowe w myśl ustawy z 17 marca 1932 r. (Dz. U. p. 338) zostały wydane dla Kasy Chorych w Łodzi, której następczynią prawną jest pozwana Ubezpieczalnia. W § 48 tych przepisów wydatki na remuneracje, zasiłki i wynagrodzenia za godziny nadliczbowe mogą być wypłacane z sum, ustalonych na ten cel w budżecie Kasy, a co za tym idzie i w granicach sum budżetowych.

*) Przeciwnie SN w wyroku z dn. 22.VI.1937 C II 343/37, ob. OBP, rb. nr 10, str. 150 i n.

OKÓLNIKI

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 27 STYCZNIA 1938 R. L. D. V. 13250/1/37

w sprawie odsetek od zaległości podatkowych, wymienionych w § 10 ust. 1 lit. a) b) rozporządzenia z dnia 25 listopada 1933 r. o ulgach w spłacie zaległości podatkowych.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 4 z 1938 r., poz. 99)

W myśl postanowień § 10 ust. 1 lit. a) i b) rozporządzenia z dnia 25 listopada 1933 r. o ulgach w spłacie zaległości podatkowych (Dz. U. R. P. Nr 94, poz. 731), zmienionego rozporządzeniem z dnia 20 września 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 89, poz. 816)— przewidziane w § 8a tego rozporządzenia umorzenie odsetek przypadających za czas od ustawowego terminu płatności do dnia 30 września 1933 r. nie dotyczy zaległości w zakresie podatków, dla których za podstawę wymiaru służył przychód lub dochód z wolnych zawodów i osobistych zajęć przemysłowych, jak również dochód z kapitałów lub wartość majątkowa tych kapitałów.

W praktyce zachodzą częste wypadki posiadania przez płatników zaległości w podatkach dochodowym i majątkowym, dla których za podstawę wymiaru obok dochodu (wartości) z gruntów, budynków i przedsiębiorstw służył również dochód z wolnych zawodów, osobistych zajęć przemysłowych i kapitałów lub wartość majątkowa kapitałów.

Przy pobieraniu wpłat na poczet wymienionych w ustępie poprzednim zaległości urzędy skarbowe—z uwagi na to, że od części zaległości podatkowych, o których mowa § 10 ust. 1 lit. a) i b) powołanego rozprządzenia, odsetki należy pobierać od ustawowych terminów płatności — zmuszone są dokonywać skomplikowanych obliczeń w celu ustalenia kwoty zaległości korzystającej z umorzenia odsetek do 30 września 1933 r. i kwoty nieobjętej tym umorzeniem.

Konieczność oparcia przy tym obliczeniu wysokości odsetek na danych zawartych w aktach wymiarowych z okresu przed rokiem 1933 w znacznym stopniu utrudnia czynności związane z poborem omawianych zaległości,

Z tych względów Ministerstwo Skarbu rozciąga przepis § 8a powołanego na wstępie rozporządzenia również i na zaległości, o których mowa w § 10 ust. 1 lit. a) i b) tegoż rozporządzenia. Nie pobrane w myśl niniejszego zarządzenia odsetki od tych zaległości Ministerstwo Skarbu umarza na podstawie art. 1 ustawy z dnia 10 marca 1932 r. o spłacie zaległości podatkowych (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr 50, poz. 336).

Zarządzenie powyższe nie dotyczy zaległości zgłoszonych już w egzekucyjnym postępowaniu sądowym, w postępowaniu upadłościowym itp., gdy odsetki obliczone zostały na dotychczasowych zasadach.

Podsekretarz Stanu:
(—) Kajetan Morawski

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 27 STYCZNIA 1938 R.
L. D. V. 1541/3/38

w sprawie zwolnienia od podatku od lokali kancelarii pisarzy hipotecznych.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 4 z 1938 r., poz. 100)

Wyciąg

z wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 15 listopada 1937 r.
l. rej. 6253/34.

— — — — — — — — — — —

W sprawie spornym jest tylko zagadnienie, czy urząd pisarza hipotecznego jest urzędem lub instytucją państwową i czy wobec tego lokal, przeznaczony na kancelarię tego urzędu, jest lokalem urzędowym wolnym od podatku od lokali na podstawie art. 3 pkt. 3 ustawy z 2 sierpnia 1926 r.

Otóż rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 6 lutego 1928 r., zawierające prawo o ustroju sądów powszechnych poz. 863/1932 Dz. Ust., w art. 297 pkt. 3 postanawia, że z dniem wejścia w życie niniejszego prawa, tj. z dniem 1 stycznia 1929 r., tracą moc obowiązującą rosyjskie ustawy o urządzeniu instytucji sądowych 1864 r. z wyjątkiem art. 548—555. Te właśnie nie uchylone artykuły zawierają między innymi postanowienia, dotyczące ustroju hipotecznego w Warszawskim Okręgu Sądowym, obejmującym teren b. Królestwa Kongresowego. Według zaś art. 548 dla załatwiania czynności hipotecznych tworzy się przy Sądach Okręgowych Wydziały Hipoteczne z oddzielną kancelarią i archiwum. Według zaś art. 549 Zwierzchność Wydziału Hipotecznego tworzy się z członków Sądu Okręgowego oraz sekretarza, zarządzającego hipotecznym archiwum w trybie, wskazanym w prawie hipotecnym z 14 kwietnia 1918 r. i dalszych jego uzupełnieniach.

Te same zasady powtarza prawo o ustaleniu własności dóbr nieruchomych, o przywilejach i hipotekach, zawierające przepisy hipoteczne, obowiązujące na terenie województw wschodnich poz. 510/1928 Dz. Ust. Według art. 29 tego prawa zwierzchność hipoteczną stanowi dwóch sędziów Sądu Okręgowego i pisarz hipoteczny, ma ona za zadanie rozstrząsać akty i wnioski w księgach hipotecznych zeznawane, aby im nadać znamię wiary publicznej. Jak więc z powyższych przepisów wynika, Wydział Hipoteczny przy Sądzie Okręgowym jest jednym z wydziałów tego Sądu, pisarz hipoteczny jest równouprawnionym z Sędziami Sądu Okręgowego członkiem zwierzchności hipotecznej, a zadaniem tej ostatniej jest nadawanie aktom hipotecznym znamienia wiary publicznej. W tych warunkach uznać należało, że Wydział Hipoteczny, wykonywując funkcje publiczne z dziedziny sądownictwa, które w naszym ustroju jest wyłącznym atrybutem władzy państwowej, podpada całkowicie pod pojęcie urzędu państwowego. Obojętną jest tutaj okoliczność, że pisarz hipoteczny nie otrzymuje wynagrodzenia ze Skarbu Państwa i — w konkretnym przypadku — sam ponosi koszty wynajmu lokalu, gdyż nie system wynagradzania pracowników, lecz zakres ich kompetencji decyduje o charakterze danej instytucji, a zresztą w myśl okólnika Ministra Sprawiedliwości z 22 stycznia 1923 r. Nr. 644, G. S./23 (Dz. Urz. Min. Spraw. Nr 3/1923) koszty komornego za lokale dla wydziałów hipotecznych oraz koszty światła i opału w tych lokalach winny obciążać Skarb Państwa (budżet Wymiaru Sprawiedliwości).

— — — — — — — — — — —

Izbom skarbowym w Białymstoku, Brześciu n/B, Kielcach, Lublinie, Łucku, Łodzi, Nowogródku, Warszawie (Grodzkiej i Okręgowej), Wilnie oraz wszystkim urzędom skarbowym położonych w okręgach wymienionych izb skarbowych

do wiadomości z zaznaczeniem, że postanowienie art. 3 p. 3 ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o podatku od lokali (Dz. U. R. P. z r. 1934 Nr 76, poz. 718) co do zwolnienia od podatku, lokali zajmowanych przez urzędy państwowe, odpowiada przepisowi art. 2 p. 2 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. o podatku od lokali (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 505).

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr Lubowicki

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 27 STYCZNIA 1938 R.
L. D. V. 40254/4/37

w sprawie ulg w świadectwach przemysłowych dla zakładów gastronomicznych, urządzających bufety na wystawach, targach, zabawach itp. imprezach publicznych.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 4 z 1938 r., poz. 101)

Ministerstwo Skarbu na podstawie art. 39 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 46, poz. 339) zezwala stałym zakładom gastronomicznym, zaopatrzonym we właściwe świadectwa przemysłowe na te zakłady, na urządzanie bufetów na wystawach, targach, zabawach itp. imprezach publicznych bez obowiązku nabywania z tego tytułu odrębnych świadectw przemysłowych dla zakładów gastronomicznych; uzyskany w tych bufetach obrót winien być zeznany w miejscu wykonywania stałego przedsiębiorstwa.

Ulga powyższa ma zastosowanie z urzędu (bez składania indywidualnych podań) poczynając od dnia 1 stycznia 1938 r.

Równocześnie Ministerstwo Skarbu cofa postanowienia ustępu ostatniego okólnika z dnia 27 września 1933 r. L. D. V. 43103/4/33 (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 28, poz. 255) w zakresie dotyczącym przedsiębiorstw gaatronomicznych.

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr. Lubowicki

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 28 STYCZNIA 1938 R.
L. D. V. 1509/2/38

w sprawie ustalania podstaw wymiaru po wyroku kasacyjnym.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 4 z 1938 r., poz. 102).

Wyciąg

z wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 17 grudnia 1937 r. I. rej. 2305/36 i 3576/36

— — — — — — — — — — —

Trafny jest zarzut skargi, że orzeczeniem z 17 lutego 1936 r. **nie mogła władza pozwana odmówić skarżącemu ulg z tytułu nowej budowy przy wymiarze podatku dochodowego na 1931 r. skoro ulgi takie zostały skarżącemu już przyznane orzeczeniem z 12 kwietnia 1932 r., uchylonym na skutek jego skargi wyrokiem Najwyższego Trybunału Administracyjnego** z 9 stycznia 1935 r. L. Rej. 6033/32 z powodu wadliwości postępowania w kwestii wymiaru ulgi. Kwestia samego prawa do ulg za 1931 r. nie była przedmiotem sporu przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym Według zaś judykatury Najwyższego Trybunału Administracyjnego, w szczególności według tezy wyroku z 18 września 1931 r. L. Rej. 2299/29 (Zbiór wyroków Najwyż-

szego Trybunału Administracyjnego Nr 478 S), na który skarżący słusznie się powołuje, **wyrok kasacyjny, korzystny dla strony, nie może prowadzić do pogorszenia sytuacji prawnej tejże strony w kwestii, która nie była przedmiotem sporu przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym.** Skoro zatem orzeczeniem z 12 kwietnia 1932 r. zostały skarżącemu już przyznane ulgi za 1931 r., to w myśl powyższej zasady prawnej nie mogły mu one być odebrane nowym orzeczeniem, wydanym wskutek korzystnego dla niego wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego w sprawie nie dotyczącej wcale kwestii, za jakie lata ulgi te należało przyznać.

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr. Lubowicki

KALENDARZ PODATKOWY

W marcu 1938 r. płatne są następujące podatki:

Do 5 marca 1938 r. — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę w czasie od 16 do 28 lutego 1938 r.

Do 7 marca 1938 r. — podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych przez służbodawcę w lutym 1938 r.

Do 20 marca 1938 r. — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę w ciągu pierwszych 15 dni marca 1938 r.

Do 25 marca 1938 r. — zaliczka miesięczna w wysokości podatku od obrotu osiągniętego w miesiącu lutym 1938 r. przez a) przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, b) przedsiębiorstwa przemysłowe I, II, III, IV i V kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi i c) spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, a nadto inne przedsiębiorstwa, które są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub składania sprawozdań do zatwierdzenia.

Do 1 kwietnia 1938 r. — przedpłata na podatek dochodowy na rok podatkowy 1938 w połowie wysokości, jaka przypada od zeznanego dochodu, przez osoby fizyczne i spadki wakujące prowadzące księgi handlowe (prawidłowe lub uproszczone) lub księgi gospodarcze — o ile uzyskały odroczenie terminu do złożenia zeznania do d. 1 kwietnia 1938 r.

Ponadto płatne są zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminami płatności w marcu 1938 r. oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w marcu 1938 r.

V A R I A

**OBWIESZCZENIE
KOMISARZA RZĄDU NA M. ST.
WARSZAWĘ**

z dnia 26 stycznia 1938 r.

o sposobie oznaczania na zewnątrz przedsiębiorstw przemysłowych w m st. Warszawie.

1) Przypominam, iż wszelkie przedsiębiorstwa przemysłowe w rozumieniu art. 1 prawa przemysłowego z dnia 7 czerwca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) zmienionego ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) winny być oznaczone na zewnątrz w sposób określony w przepisach art. 33, 34

i 35 tegoż prawa, których brzmienie jest następujące:

Art. 33. Prowadzący przemysł winien oznaczyć na zewnątrz w odpowiedni sposób swoje przedsiębiorstwo przemysłowe.

W zewnętrznym oznaczeniu należy uwidocznić dokładnie i czytelnie imię i nazwisko lub firmę przemysłowca oraz rodzaj prowadzonego przemysłu i to w sposób, wykluczający wszelką watpliwość, czy chodzi o przemysł wytwórczy, handlowy lub usługowy.

Uwidocznione imiona i nazwisko oraz rodzaj prowadzonego przemysłu muszą się zgadzać z imionami i nazwiskiem oraz z rodzajem przemysłu, podanymi w zgłoszeniu przemysłu (art. 7), w podaniu o udzielenie koncesji (art. 9) lub też we wpisie firmy do rejestru handlowego.

Przedsiębiorstwa, prowadzone przez osoby prawne, należy oznaczyć na zewnątrz przez uwidocznienie zarejestrowanej firmy.

Art. 34. Dopóki przemysł prowadzi się w myśl art. 40 na rachunek spadkobierców, albo na rachunek masy upadłości (konkursowej) lub spadkowej, należy go prowadzić pod nazwiskiem (firmą) ostatniego posiadacza z dodatkiem, wskazującym na ten stosunek.

Art. 35. Postanowienia art. 33 ust. 2 do 4 włącznie i art. 34 stosuje się odpowiednio od ogłoszeń, cenników i tym podobnych publikacyj przemysłowca, tyczących się jego przedsiębiorstwa.

Z przepisów tych w zestawieniu z przepisami art. 26—36 kodeksu handlowego z dnia 27.VI. 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 502) wynika, iż tylko „kupcy rejestrowi" mogą używać firmy dla oznaczenia właściciela przedsiębiorstwa i to firmy o brzmieniu zgodnym z wpisem do rejestru. Firmą kupca rejestrowego jest jego nazwisko i pierwsza litera imienia; jedynie nazwy firm spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjnych mogą być obrane dowolnie. Przedsiębiorstwa zaś wszystkich nierejestrowanych przemysłowców muszą być oznaczane pełnymi imionami i nazwiskami właścicieli, a wszelkie nazwy nie będące imionami i nazwiskami, czy to skróty imion są niedopuszczalne.

2) Za odpowiedni sposób zewnętrznego oznaczenia przedsiębiorstw przemysłowych będzie uważane oznaczenie zgodne z wyjaśnieniami, zawartymi w niniejszym obwieszczeniu.

3) O ile istniejące szyldy, reklamy i ogłoszenia, oznaczające przedsiębiorstwo, nie odpowiadają przytoczonym wymogom prawa przemysłowego i kodeksu handlowego, bądź przedsiębiorstwo nie jest oznaczone wcale, — należy je oznaczyć co najmniej tabliczką o poziomej długości 30 cm i wysokości od 10 do 20 cm; napis na tabliczce winien być wykonany barwą czarną na białym tle; wysokość liter w napisie oznaczającym imię i nazwisko lub firmę właściciela winna wynosić 2 cm, w oznaczeniu zaś rodzaju przedsiębiorstwa 1 cm; napisy na szybach należy wykonać barwą białą bez tła. Napisy mogą być malowane, emaliowane, ryte bądź nakładane przy zachowaniu ustalonych wyżej barw tła i liter.

4) Tabliczki należy umieszczać dla oznaczania przedsiębiorstw posiadających wejście:

a) bezpośrednio z ulicy — na wysokości 1,4—1,7 m od poziomu chodnika na ścianie budynku tuż przy wejściu do przedsiębiorstwa lub na drzwiach wejściowych,

b) z bramy budynku frontowego — na wysokości od 1 do 2,5 m od poziomu w bramie,

c) bezpośrednio z podwórza — jak przy wejściu z ulicy (a),

d) z klatek schodowych oficyn — na wysokości od 1 do 2,5 m od poziomu podwórza na ścianie budynku tuż przy wejściu na klatkę schodową lub do sieni.

5) W tabliczkach, oznaczających przedsiębiorstwa, mieszczące się przy klatkach schodowych i sieniach budynków frontowych i oficyn należy wskazać piętro

i numer lokalu literami i cyframi o wysokości 1 cm.

6) Tabliczki. oznaczające przedsiębiorstwa przemysłowe, nie mogą zawierać innych wiadomości poza wymaganymi przez art. 33 i 34 prawa przemysłowego oraz p. 5 niniejszego obwieszczenia.

7) Wszelkie oznaczenia przedsiębiorstw przemysłowych poza określonym w p. 3 niniejszego obwieszczenia, a więc za pomocą szyldów, reklam, ogłoszeń itp. winny co najmniej zawierać ścisłe wiadomości, wymagane przytoczonymi przepisami prawa przemysłowego, a wszelkie rozszerzenie ich treści nie może wprowadzać w błąd co do właściciela zakładu bądź rodzaju wykonywanego przemysłu.

8) Napisy, oznaczające przedsiębiorstwa przemysłowe, tak na tabliczkach jako też szyldach i reklamach winny być zredagowane bez błędów ortograficznych i wyłącznie w języku polskim; wyjątki stanowić mogą jedynie nazwy firm, o ile zostały zgłoszone do rejestru w języku obcym.

9) Umieszczanie tabliczek, oznaczających przedsiębiorstwa przemysłowe, o ile one odpowiadać będą warunkom określonym w p. 3, 4, 5, 6 i 8 nie wymaga zezwolenia z wyjątkiem na domach zabytkowych.

10) W terminie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia niniejszego obwieszczenia wszystkie przedsiębiorstwa przemysłowe winny być we właściwy sposób oznaczone (co najmniej za pomocą tabliczek, o których mowa w p. 3 niniejszego obwieszczenia): na dostosowanie zaś istniejących szyldów, reklam i ogłoszeń, oznaczających przedsiębiorstwa przemysłowe, do wymogów prawa przemysłowego udzielam terminu sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszego. po upływie którego niewłaściwe oznaczenia winny być usunięte.

11) Winni niewłaściwego oznaczania przedsiębiorstw przemysłowych podlegają karze na podstawie art. 126 prawa przemysłowego: upomnienia, grzywny do 1000 zł i aresztu do 14 dni.

Komisarz Rządu:
(—) W. Jaroszewicz

PORADNIA

185. *Stały abonent.*

Pozycje dziennika mogą być sumowane albo za każdy miesiąc osobno, albo za cały rok. Ponieważ pozycje Rku bilansu figurują jako pozycje dziennikowe, nie jest błędem uwzględnienie przy sumowaniu również treści pozycji bilansowych (jakkolwiek nie jest to praktykowane).

186. *Gorliwy czytelnik.*

1. **Czy i jak należy księgować oddanie weksli do inkasa?**

Oddanie weksli do inkasa nie zmienia posiadania. A więc **oddanie do inkasa nie jest wydarzeniem gospodarczym** wymagającym księgowania, gdyż nie zmienia stanu majątkowego przedsiębiorstwa. Wystarczy adnotacja w księdze podręcznej. Odpowiednio postępują instytucje bankowe i otrzymanych do zainkasowania dokumentów bank nie kontuje w księdze głównej, lecz tylko notuje ubocznie w księdze dokumentów inkasowych.

Pytania 2, 3, 4 i 5 są ogólnikowe, wymagające już nie odpowiedzi. lecz wykładu pewnego działu księgowości lub prawa.

187. *Rom.*

Należy złożyć dwa zeznania.

188. *Stały czytelnik.*

Komisant otrzymuje towar do sprzedaży, przy czym cena sprzedażna zależna jest od ilości sprzedanego towaru. Czy w tym wypadku wystarczy

ujawnić tylko ruch towarów ilościowo w księdze składowej, czy też wymagane jest również księgowanie towarów w dzienniku i księdze głównej?

1. W opisanych warunkach można towar otrzymany do sprzedaży komisowej zaksięgować z wartością najniższą (wskazaną przez komitenta). Można też wciągnąć towar do księgi magazynowej komisanta, nie uskuteczniając zapisu do zasadniczych ksiąg handlowych — wobec tego, że wartość towaru komisowego nie jest ustalona definitywnie.

Wg. okólnika MS z dn. 5.10 1936 LDV 8709/1/36, towary komisowe winny być wykazywane w inwentarzu i bilansie.

2. Jeżeli sprzedaż komisowa jest zapisywana w księdze odrębnej, można przenosić globalne sumy sprzedaży w okresach miesięcznych.

3. Wynagrodzeniem komisowym są **wszelkie korzyści materialne komisanta,** które ciągnie on ze stosunku komisowego, w szczególności także w postaci przerzucania części swych kosztów handlowych na komitenta.

189. *Ab 12.*

Faktura jest dokumentem pochodzącym od innej osoby i dlatego **nie jest dopuszczalna zmiana jej tekstu przez odbiorcę.** Natomiast jest dopuszczalne korygowanie faktury przez odbiorcę w osobnym dokumencie, przez odbiorcę sporządzonym, albo na samej fakturze poza jej tekstem.

Sprostowanie winno być zakomunikowane dostawcy i może być podstawą księgowania nawet w braku akceptacji przez stronę przeciwną.

190. *ABC.*

Odpowiedź na str. 290 dotyczy specjalnego stanu faktycznego. Zasadniczo winno się postępować, jak wskazuje odpowiedź na stronie 411.

191. *E. B. H.*

Należy złożyć zeznanie.

192. *I. Izykson.*

Jeżeli sztuka bydła nie uległa zdjęciu ze skóry, oczyszczeniu, poćwiartowaniu, a zatem przerobieniu na mięso, to **nie zachodzi zmiana istoty artykułów w postaci zwierząt domowych** tylko dlatego, że z pewnych względów praktycznych, w związku z niemożnością karmienia w drodze, nabyte w drodze skupu cielęta przesyła się nie żywe, lecz bite.

Czynność zabijania zwierząt i oczyszczania z jelit jest czynnością przygotowawczą nie skupu, lecz odsprzedaży, będącą częścią składową skupu.

Wspomnianie czynności przygotowawcze nie przeczą pojęciu skupu zawodowego bydła.

Opis stanu faktycznego jest niedostateczny.

W jakich warunkach odbywa się sprzedaż?

193. *C. 4.*

1. **Księga sprzedaży** zawierać winna chronologiczny wykaz faktur wystawionych dla odbiorców, z podaniem głównej treści każdej z nich, a mianowicie nazwiska lub firmy odbiorcy, rodzaju towaru i ogólnej sumy pieniężnej. Prowadzi się ją z oryginalnych faktur. Księga sprzedaży służyć ma do skrócenia zapisków dziennikowych w ten sposób, że zamiast przeprowadzać każdą sprzedaż z osobna, obciąża się konto odbiorców, a uznaje konto towarów za tygodniowe lub miesięczne sumy wszystkich sprzedaży z powołaniem się na księgę sprzedaży.

2. Uwagi pod 1. dotyczą także **księgi zakupu.** Można ją prowadzić tylko dla poszczególnych towarów jak np. dla surowców i materiałów pomocniczych.

3. Jeśli jest prowadzony **dziennik wekslowy,** w którym księguje się dzień po dniu wpływy wekslowe, to do dziennika ogólnego można dokonywać wpisów okresowych (jak wyżej) z powołaniem się na dziennik wekslowy.

194. *Ma.*

Zaszłość jest zaksięgowana. Okoliczność, że została zaksięgowana na niewłaściwym rachunku, nie dyskwalifikuje księgowości.

195. *Dzierżawca młyna parowego.*

1. Zgodnie z zawartą przez PP **umową notarialną dzierżawy młyna, czynsz dzierżawny wynosi 50% zysku bilansowego.** Umowa ta podpada pod **art. 9 ustawy o opł. stemp.** („świadczenie, którego wartość ma służyć za podstawę wymiaru, nie może być co do ilości oznaczone przy sporządzeniu pisma"), wobec czego **terminy, w których należało uiścić opłatę stemplową, powinien był oznaczyć urząd skarbowy** (art. 22). W tym celu notariusz, przed którym zeznano akt umowy, miał obowiązek przesłać odpis urzędowi skarbowemu (art. 28 ust. 5). Zgodnie z § 35 rozp. wykon. do ustawy o o. s. **podwyżka stemplowa nie może być w żadnym razie wymierzona** z powodu niezgłoszenia pisma urzędowi skarbowemu, w przypadku zawarcia umowy, przewidzianej w art. 9, przed notariuszem, gdyż pismo takie ma zgłosić urzędowi skarbowemu notariusz.

2. Przypuszczamy, że PP, mają na myśli podatek obrotowy (podatek dochodowy w ogóle nie jest potrącalny). W tej sprawie odsyłamy do odpow. nr 62, OBP. 1938 str. 60. W każdym razie obciążenie w księgach dochodu, uzyskanego w r. 1937, podatkiem za ubiegłe lata nie może spowodować odrzucenia ksiąg, lecz jedynie — odpowiednie dopisanie niewłaściwie potrąconych z przychodu sum.

196. *Bur.*

1. Obrót każdego przedsiębiorstwa jest odrębnym przedmiotem opodatkowania, choćby wszystkie należały do tej samej osoby fizycznej lub prawnej. Objęcie kilku przedsiębiorstw jedną księgowością (co jest dopuszczalne) nie zwalnia od obowiązku złożenia zeznania o obrocie każdego przedsiębiorstwa z osobna.

2. Umowa o sprzedaż rzeczy ruchomych, a więc także lasu na wyrąb, którą sprzedawca lub kupujący zawiera w zakresie swego przedsiębiorstwa, podlegającego podatkowi przemysłowemu lub ustawowo od niego zwolnionego, jest wolna od opłaty stemplowej. Por. art. 69 ust. 1 p. 4 ust. o opł. st. w brzmieniu noweli DURP 1936 nr 3, poz. 15. Nowela ta skreśliła przepis ust. 1 art. 67 ustawy w dawnym brzmieniu, który normował sprzedaż lasu na wyrąb inaczej niż sprzedaż innych rzeczy ruchomych.

3. Zgodnie z art. 7 (2) i (3) ustawy o pod. przem. **obroty przedsiębiorstw handlowych, uzyskane ze sprzedaży towarów po ich przerobieniu,** opłacają podatek wg. stawki 1,9% bez względu na prowadzenie ksiąg. Ulgi dla takich przedsiębiorstw nie są przewidziane.

197. *Prenum. G. W.*

1. Cena świadectwa przemysłowego ulega odliczeniu od ogólnego dochodu (art. 10 p. 5 ustawy o pod. doch.).

2. Wg. § 14 ust. 2 rozp. MWROP w sprawie gospodarki finansowej gmin wyznaniowych żydowskich (DURP, 1931, poz. 698) opodatkowaniu na rzecz gminy wyznaniowej podlegają również osoby, gdzieindziej zamieszkałe, jeżeli (między innymi) uprawiają w jej obrębie handel lub przemysł. Opodatkowanie to zwalnia te osoby od opodatkowania z tegoż tytułu w gminie miejsca zamieszkania. Mogą być one opodatkowane w miejscu zamieszkania z innego tytułu — np. z tytułu posiadania nieruchomości, kapitałów itp.

3. **Świadectwo przemysłowe dla skupu zawodowego należy wykupić** w urzędzie skarbowym miejsca zamieszkania, nie zaś miejsca faktycznego prowadzenia przedsiębiorstwa skupu, gdyż za miejsce wykonywania skupu zawodowego uważa się miejsce zamieszkania osoby skup prowadzącej (art. 13 o. p.). Świadectwo wykupione w innym urzędzie (np. miejsca faktycznego prowadzenia przedsiębiorstwa skupu) jest nieważne. Wynika to z art. 32 ustawy o pod. przem., wg. którego nawet we właściwym urzędzie wykupione świadectwo traci swą ważność, jeżeli nie będzie uzyskana na świadectwie adnotacja urzędu, do którego okręgu przedsiębiorstwo zostało przeniesione (w przypadku skupu to samo zachodzi

przez zastosowanie analogii w razie zmiany miejsca zamieszkania). Tym bardziej zatem jest nieważne świadectwo, wykupione w urzędzie od początku niewłaściwym. Zasadnie więc urząd skarbowy wymierzył grzywnę, jak w przypadku niewykupienia św. przem. Płatnik nie może także żądać **zwrotu kwot z tytułu nieważnie wykupionego świadectwa,** gdyż w myśl art. 126 op zwrot należy się tylko **w przypadku dobrowolnego wykupienia dwóch lub więcej świadectw na to samo przedsiębiorstwo.**

198. *M. Łódź.*

Uchwała spólników spółki z o. o. o uiszczeniu dopłat jest w rozumieniu ustawy o opł. st. (art. 105) uchwałą o powiększeniu kapitału zakładowego. Do pism, podlegających opłacie ze względu na powiększenie kap. zakl., zalicza się też protokół (nawet nie notarialny) zebrania spólników lub zapisanie do księgi uchwał.

O ile opłata nie została uiszczona przez skasowanie znaczków stemplowych przy spisaniu protokółu, należy przedstawić urzędowi skarbowemu protokół w ciągu 3 tygodni od wpisania go do księgi uchwał, a to pod sankcją 5-krotnej podwyżki stemplowej.

199. *W. W. Hoduciszki.*

Wniesienie przez spólników do kasy spółki jawnej **sum pieniężnych,** jeżeli przy tym sporządzono tylko asygnatę kasową nie pociąga za sobą obowiązku uiszczenia **opłaty stemplowej.** Jeżeli bowiem sumy te traktować jako pożyczki, brak jest pisma, podlegającego opłacie, czyniącego zadość wymogom art. 1 ustawy o opł. st. („Ilekroć w ustawie niniejszej jest mowa o piśmie, stwierdzającym umowę, należy przez to rozumieć nie tylko pismo podpisane przez obie strony, lecz także podpisane przez jedną stronę, jeżeli zostało bądź wręczone stronie drugiej, bądź przedstawione sądowi dla dokonania wpisu w księdze wieczystej, bądź sporządzone albo uwierzytelnione sądownie lub notarialnie)". Jeżeli zaś wpłaty powyższe stanowią powiększenie kapitału zakładowego spółki, również nie powstaje obowiązek uiszczenia opłaty, a to w braku wymaganego art. 105 ustawy o opł. st. pisma stwierdzającego umowę o powiększenie kapitału zakładowego.

200. *M. W. Łódź.*

Ob. OBP. 1937, str. 391 i n.

201. *E. Ch.*

Aktywa i pasywa spólnika, wstępującego z dniem 1 stycznia do już istniejącej spółki jawnej, przez tę ostatnią przejęte, nie powinny, ze względu na zasadę ciągłości bilansowej, figurować w inwentarzu i bilansie otwarcia, lecz należy je księgować jako zaszłości nowego okresu rachunkowego na równi z powstaniem innych aktywów i pasywów w ciągu roku.

202. *S. Cz. Łódź Nr 11.*

Skonta udzielone odbiorcy za pokrycie gotówkowe nie stanowią części obrotu podatkowego, pod warunkiem udowodnienia ich prawidłowo prowadzonymi księgami handlowymi (art. 5 ust. 4 ustawy o pod. przem.) Natomiast **odsetki za dyskonto wekslu,** pobrane przez sprzedawcę przy sprzedaży towaru na weksel, nie są potrącalne od przychodu brutto i stanowią w całości obrót, podlegający opodatkowaniu (§ 18 p. 3 rozp. wykon. do ustawy o pod. przem.)

203. *G. K. Łódź.*

Jeżeli kopiał wekslowy ma charakter księgi podręcznej, można przenosić ogólną sumę wystawionych akceptów raz na miesiąc do dziennika i księgi głównej. Por. orzeczenie NTA na str. 640 OBP. 1937.

204. *S. G.*

Jeżeli spółka z o. o. już w 1937 r. wypłaciła udziałowcom pewne sumy na poczet spodziewanych zysków roku 1937, tytułem zaliczek, obciążając ich rachunek, tak iż udziałowcy stali się z tego tytułu dłużnikami spółki — **zaliczki te nie są ich dochodem podatkowym. Dopiero uznanie ich w r. 1938** za przypadającą z podziału część zysku stanowi dochód podatkowy roku 1939, który wi-

nien być **w r. 1939** zeznany i opodatkowany.

205. *M. A. Kraków.*

Właściciel restauracji wraz z rodziną składającą się z pięciu osób korzysta z wiktu restauracyjnego. Czy wyżywienie tych osób winno być uwidocznione w księgowości restauracji?

Nie podobna wyodrębnić w księgowości, prowadzonej przez restaurację, wydatków na wyżywienie właściciela z rodziną od wydatków na wyżywienie klientów. Nie podobna też ustalić dokładnie, jaką sumą ogólną należy obciążyć rachunek osobisty właściciela z tytułu wyżywienia jego z rodziną. Jest nawet rzeczą wątpliwą, czy w zakładzie gastronomicznym, przy wielkiej frekwencji, wyżywienie jednej pięcioosobowej rodziny powiększa faktycznie koszt zakupu artykułów spożywczych i inne wydatki. W tych warunkach **należy uznać księgowanie kosztu wyżywienia właściciela z rodziną za niewłaściwe.**

Inna sprawa, że **dla ustalenia dochodu podatkowego właściciela należy do jego dochodów doliczyć dochód w postaci wartości wyżywienia,** które otrzymuje on z rodziną w restauracji.

206. *Apete Łódź.*

1. Sumy zużyte na zapłacenie zaległych podatków za lata ubiegłe nie są potrącalne z dochodu (por. okólnik M. Sk. LDV 1347/2/31 z 6.3.31 r. i OBP, 1937, str. 70).

2. Nie należy w zeznaniu wymieniać wartości przedmiotów jednorazowo odpisanych na straty z tytułu 100% amortyzacji.

Odpisanie jednorazowe całkowitej wartości przedmiotów, których okres zużycia nie przekracza lat 5, jest oparte bezpośrednio na przepisie art. 6 ustawy o pod. doch. i nie wymaga zgody władzy, wobec czego składanie w tym przedmiocie podań jest zbędne.

207. *Abonent, J, Łódź.*

Zgodnie z art. 5 (1) p. 1 ustawy o pod. przem. i § 18 (3) rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy odsetki za dyskonto wekslu, pobrane przez sprzedawcę przy sprzedaży towaru na weksel, nie są potrącalne od przychodu brutto i stanowią obrót, podlegający opodatkowaniu.

208. *C. Lublin.*

Ani **ustawa o państw. podatku od nieruchomości** (NTA z 13.5.1936 r. l. rej. 3882/33, OPA poz. 1529), ani op nie przewidują **solidarnej odpowiedzialności współwłaścicieli opodatkowanej nieruchomości za cały podatek,** należny od tej nieruchomości.

209. *M. Rozm. Łódź.*

Należy wystornować błędnie zapisane w grudniu 1937 (pod datą 31) pozycje, po uprzednim otwarciu ksiąg (ob. OBP, 1937, str. 341, 413 i 509, artykuły p. Witkowskiego) i zapisać zaszłości prawidłowo w styczniu 1938.

210. *W. K.*

1. **Dywidendy, otrzymane z powodu uczestnictwa współdzielniach** wszelkiego rodzaju, podlegają opodatkowaniu jako dochód z kapitałów pieniężnych (art. 19 ustawy o pod. doch. i § 34 ust. 2 p. c rozp. wyk.).

2. Art. 10 p. 6 ustawy o pod. doch. **zwalnia od podatku dochodowego sumy nadwyżek bilansowych spółdzielni pochodzące** z obrotów z członkami, jeżeli spółdzielnia przelewa przypadające na niečzłonków nadpłaty i zwroty w całości do funduszów niepodlegających podług statutu podziałowi między członkami. Warunkiem korzystania z ulgi jest wobec powyższego przelanie do funduszów niepodzielnych zysków, uzyskanych z obrotów dokonanych z niečzłonkami (NTA, 28 września 1933. l. rej. 3987/30). Za zyski, uzyskane z tych obrotów, należy przyjąć tę część ogólnego dochodu, jaka odpowiada stosunkowi, w jakim obroty z niečzłonkami pozostają do ogólnej sumy obrotu.

3. **Nieruchomość,** należąca do właścicieli przedsiębiorstwa skupu zboża, w której mieści się skład zboża, **może być objęta księgowością przedsiębiorstwa tylko wtedy, gdy nieruchomość powinna uchodzić za część składową**

przedsiębiorstwa, co zależy od okoliczności. Jeżeli skład zboża zajmuje jeden z wielu lokali w domu, nieruchomość ta **nie** może być uważana za część składową przedsiębiorstwa. Ale i w tych warunkach objęcie domu księgowością prowadzoną dla przedsiębiorstwa nie może spowodować dyskwalifikacji ksiąg, jeżeli umożliwiają one wyodrębnienie wszystkich zaszłości, ściśle związanych z przedsiębiorstwem skupu.

4. **Niepożądane następstwa objęcia nieruchomości księgowością przedsiębiorstwa ujawniają się w sprawie księgowania zaległego komornego.** Zasady księgowości wymagają księgowania należnych a faktycznie nieuzyskanych jeszcze przychodów, które w ten sposób wpływają na wysokość dochodu podatkowego. Tymczasem, o ile chodzi o dochód z budynków wynajętych, opodatkowaniu podlega jedynie **rzeczywiście osiągnięty** całoroczny czysty czynsz (art. 16 ustawy o pod. doch.). Jest to również powód, dla którego księgi handlowe nie mogą być bezpośrednio podstawą wymiaru podatku dochodowego od nieruchomości.

5. **Wartość czynszowa lokalu zajmowanego w nieruchomości spólników na skład zboża,** powinna być uwzględniona zarówno przy ustalaniu dochodu z nieruchomości jak i przy obliczaniu kosztów handlowych przedsiębiorstwa (art. 16 ust. 3 ustawy o pod. doch. a contriario).

211. *C. K. S. P.*

1. **Jeżeli ustawa zwalnia od podatku dochodowego przychody od obligacji pożyczki (inwestycyjnej i in.), odnośne sumy podlegają przy ustaleniu dochodu podatkowego odliczeniu również od zysków bilansowych osób prawnych,** prowadzących prawidłowe księgi handlowe.

2. Udziałowcy sp. z o. o. mogą odliczyć od swego ogólnego dochodu (którego część lub nawet całość stanowi dochód z udziałów w sp. z o. o.) wydatki przewidziane w art. 10, p. 3, 4 i 5 ustawy pod. doch.

212. *R. M.*

Zgodnie z art. 3 **ustawy o ulgach dla nowowznoszonych budowli** i § 7 rozp. wykon. do tej ustawy, z dochodu podlegającego opodatkowaniu można potrącić sumy, będące częścią tego dochodu a zużyte na budowę domów mieszkalnych, bez względu na to, czy budynek mieszkalny został wybudowany na obszarze gminy miejskiej, czy też wiejskiej, jeżeli tylko wykończenie budowy nastąpiło w okresie czasu od 1.IV.33 do końca 1940 r.

Skorowidz rzeczowy

---

*) O—oznacza: dział „Orzecznictwo", Ok—dział „Okólniki", P—dział „Poradnia".
**) Liczby oznaczają stronice.

Wydawca: Księgarnia Prawnicza, Warszawa, Senatorska 8
Redakcja: Warszawa, Zielna 12 m. 7, tel. 245-31
Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50
Konto P. K. O. 22.308 — Przekaz rozrachunkowy Nr. 176 — Rękopisów nie zwraca się

Prenumerata wraz z przesyłką zł. 1.50 miesięcz., 4.50 kwart., 9.— półrocz., 18 rocznie
Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 200—1/2 str. zł. 100—1/4 str. zł. 50—1/8 str. zł. 25

Redaktor odpowiedzialny: **Józef Filip Hoppenfeld** Druk. Wydawnicza, Warszawa, Kacza 15